

“Si jugues amb l’humor negre les situacions han de ser extremes”

Jaume Barrull (Barcelona, 1978), llicenciat en Sociologia, s'estrena amb el llibre *El motiu original*, novel·la feta de relats autònoms però relacionats, poc o molt, entre si, i protagonitzats per diversos personatges. Viu entre Lleida i Bellpuig d'Urgell.

—El darrer relat o capítol explica que el protagonista, en Lluís, escriu la novel·la que acabem de llegir. Després de considerar diversos estils i mestratges, opta per escriure la primera frase i encadenar les restants, sense seguir cap model, imaginant què hi pot haver al darrere. L'autor també ho ha fet així, deixant-se anar per l'encadenament de les frases?

—No. Vaig escriure el conte i, encara que es pugui pensar que és una paròdia de mi mateix, no m'hi sento gens identificat. El conte ofereix aquest joc de peix que es mossega la cua. Com que el llibre és un joc, ho vaig trobar una bona cirereta. A més, la idea me la va suggerir un amic i quan et fan un suggeriment interessant no és qüestió de dir: “Si no ho has dit tu, no va.”

—Els mestratges que invoca en Lluís —Pla, Monzó, Calders i Cabré— els heu tinguts en compte?

—Sí. Tampoc no he llegit tant a la meua vida. M'he passat la majoria de les hores del dia al carrer.

—Si no vàreu començar amb la primera frase, amb què vàreu començar el llibre?

—Tenia un cap de fil. Tot va ser bastant un joc. M'hi vaig anar trobant. Tenia un conte fet, el que obre el llibre, “Josep Maria”. I vaig escriure'n de nous a partir de personatges secundaris dels contes anteriors. Sempre pensant fins a quin punt una cosa que fa una persona pot influir en una altra sense tenir-hi cap contacte.

—Uns contes expliquen un episodi temporal i uns altres la vida d'una persona, si bé arrenquen d'una situació temporal concreta. Això vol dir que no heu utilitzat un sol motlle.

—Exacte. I alguns els he fets com a reacció a tots els anteriors. Després d'uns quants contes irònics vaig voler saber si era capaç de fer-ne un de dramàtic. No fos cas que semblés que només en sé fer d'irònics. Tot plegat ha estat bastant

Jaume Barrull publica a Proa el seu primer llibre, *El motiu original*, X Premi de Prosa de Ficció Sant Just Desvern.

un experiment. Ara, això sí: cada conte és format per un personatge i un problema. L'equació és fàcil. Fàcil fins a cert punt, perquè són difícils de plantejar i resoldre.

—En tots els contes, la situació, el problema, és dramàtic. La gent s'enfronta a la mort o a un canvi radical de la seva vida.

—Si jugues amb l'humor negre les situacions han de ser extremes. Suposo que les coses més dramàtiques de la vida són les que permeten més d'humor. El conte ha de tenir un punt de sorpresa. Ja sé que hi ha gent que escriu coses més contemplatives, però a mi m'agrada posar els personatges davant situacions compromeses. No tinc la intenció de plantejar grans dubtes sobre la vida. Els autors que esmento i que són els que més m'han influït —en literatura, perquè hi ha coses a la vida que m'han influït més— són autors irònics, corrent que trobo que ha donat molt de joc a la literatura catalana.

—Tot i jugar, com heu aconseguit mantenir el control i evitar les situacions gratuïtes?

—Amb un doble exercici. El primer és d'ordre sintàctic. Les frases, en una primera redacció, em sortien llargues, redundants, i m'ha calgut revisar-les a fons per ser més concret. I després, si bé m'agrada que el personatge m'indiqui cap on va, jo he de pensar en el lector i veure quina informació hi poso amb la intenció que cridi l'atenció. La clau de volta és ficar-se en la pell del lector i preguntar-te si girarà full per saber què passarà a la pàgina següent.

—Una cosa a destacar del llibre és que, tot i que hi ha un tema comú en tots els relats, com és la fatalitat o l'atzar, els personatges i les seves inquietuds són ben diferents. És voluntari, premeditat?

—Sí. És el resultat de veure si podia fer personatges diferents. Vaig començar fent-ne de masculins fins que vaig demanar-me si en podia fer de femenins sense que semblessin que eren jo disfressat de dona.

—El títol és irònic?

—Ho és. No hi apareix cap motiu, al llibre. Ni per què en Josep Maria es vol suïcidar.

Lluís Bonada